

Toimenpideoite TPA 52/2025 vp

Elisa Gebhard sd

Toimenpideoite ennakoivan munasolujen pakastamisen tarjoamisesta julkisena palveluna

Eduskunnalle

Syntyvyyden nostamiseksi ja ihmisten lapsihaaveiden toteuttamisen tueksi on esitetty julkisessa keskustelussa lukuisia ehdotuksia. Näistä ehdotuksista monet keskittyvät hedelmällisyystietoisuuden lisäämiseen ja erilaisiin taloudellisiin kannusteisiin, jotta lapsia hankittaisiin mahdollisimman nuorena. Esimerkiksi sosiaali- ja terveysministeriön tilaaman selvityksen (20 ehdotusta lapsitoiveiden tukemiseksi: Selvitys syntyvyyden laskusta Suomessa, Valtioneuvoston julkaisu- ja 2025:22) mukaan tulisi kehittää taloudellinen kannuste lapsen saamiseksi ennen naisen 30. ikävuotta.

Perheellistyminen on kuitenkin vahvasti sidoksissa yksilön henkilökohtaisiin toiveisiin ja elämäntilanteeseen, eivätkä edellä kuvatut kannusteet ole ratkaisu syntyvyyden laskun juurisyihin. Vuoden 2022 Perhebarometrin mukaan perheen perustamista lykätään esimerkiksi sopivan kumppanin puuttumisen, epävarman elämäntilanteen, kuten keskeneräisten opintojen tai elämäntyylin, vuoksi. Myös määräaikaiset työsuhteet saattavat kansallisten ja kansainvälisten tutkimusten mukaan olla yhteydessä siihen, ettei perhettä uskalleta perustaa.

Sen sijaan, että ihmisiä yritettäisiin kannustaa perheellistymään ennen tiettyä kategorista ikävuotta, poliittisilla päätöksillä ja teknologian avulla pitäisi pyrkiä tarjoamaan enemmän mahdollisuuksia. Kaikki käytössä olevat keinot perheellistymisen tukemiseksi eri elämäntilanteissa on tuotava jokaisen saataville tasa-arvoisesti.

Ranskassa on vuodesta 2021 voimassa olleen "bioetiikkalain" perusteella tarjottu julkisessa terveydenhuollossa mahdollisuutta munasolujen pakastamiseen maksutta kaikille 29—37-vuotiaille naisille. Palvelun kysyntä on ollut suurta, ja yli 40 000 naista on hakeutunut konsultaatioon pakastamisen toteuttamiseksi. Suomessa munasoluja pakastetaan Ranskaan verrattuna vähän ja noin sata naista vuodessa hyödyntää yksityisen terveydenhuollon ennakoivaa munasolujen pakastamista. Palvelun hinta yksityisessä terveydenhuollossa kohoaa useisiin tuhansiin euroihin, eikä sitä voida mitenkään pitää kaikille saavutettavana. Siksi ennakoivaa munasolujen pakastamista pitäisi tarjota julkisena palveluna.

Lahjasoluille on julkisessa terveydenhuollossa jatkuva tarve, ja niiden saatavuus on keskeinen ratkaisu lapsettomuushoitoihin pääsyn parantamiseksi. Mikäli munasolujen ennakoiva pakastaminen olisi julkinen palvelu, voisi mahdollisesti käyttämättä jääneet munasolut myöhemmin halutessaan lahjoittaa niitä tarvitseville sillä edellytyksellä, että lahjoittamisen ehdot täyttyvät. Li-

Toimenpidealoite TPA 52/2025 vp

säksi voitaisiin pohtia, onko myös muiden sukusolujen ennakoivan pakastamismahdollisuuden tarjoaminen julkisena palveluna tehokas keino tukea ihmisten lapsihaaveiden toteuttamista.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin munasolujen pakastamismahdollisuuden tarjoamiseksi osana julkisen terveydenhuollon palveluita.

Helsingissä 12.9.2025

Elisa Gebhard sd